

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-1

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52

Volume 52

Číslo 1

Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Adresa redakce
Adress

Skleněné korále z pohřebiště v Příboře. Viz obr. 18 na s. 90

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

OPAVA (OKR. OPAVA)

Ul. Pivovarská, Nákladní. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V letech 2009–2010 probíhal v areálu bývalého pivovaru v Opavě v souvislosti s připravovaným developerským projektem "Obchodní a společenské centrum Breda & Weinstein". Lokalita se nachází na severozápadním okraji historického jádra města.

Situaci na dolním pivovarském dvoře determinovala poloha v inundačním území někdejšího vedlejšího ramene Opavy. V pravěku území tvořilo součást sídliště z mladší a pozdní doby bronzové, nejspíš součást jeho hospodářského zázemí nebo odpadního areálu. Pravěké souvrství, dosahující místy mocnosti až 1 m, obsahovalo kromě četných keramických fragmentů a zvířecích kostí také bronzovou jehlici a především dvě dobře dochovaná dřevěná rádla. Především rádla představují unikátní nález i v celoevropském významu.

Peter Kováčik, Mikuláš Schön

Resumé

Opava (Bez. Opava), Pivovarská Gasse, Nákladní Gasse. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K.Ú. MALÉ HOŠTICE, OKR. OPAVA)

Ul. Svobody. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 25. 3. až 22. 4. 2010 proběhl na ul. Svobody záchranný archeologický výzkum v souvislosti s rekonstrukcí vodovodního řádu. Při výzkumu bylo ve zhruba 250 m dlouhém a 0,8 m širokém výkopu identifikováno a prozkoumáno celkem 46 zahloubených objektů, zasahujících do trasy výkopu. Z tohoto počtu bylo datováno do období kultury lužických popelnicových polí 11 zahloubených objektů.

Jindřich Hlas

Resumé

Opava (Kat. Malé Hoštice, Bez. Opava). Str. Svobody. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PODOLÍ (OKR. BRNO-VENKOV)

„Příčný“. ÚK. Sídliště. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Další výzkum v rozrůstající se průmyslové zóně na rozhraní katastrů Brno – Slatina a obce Podolí proběhl ve dvou etapách v červnu/červenci a poté v listopadu. V souladu s předchozími odkryvy (Parma 2009) bylo opět zjištěno až 2 m mocné souvrství, nasedající na sprašové podloží prakticky v celé skrývané ploše. Vzhledem ke specifickým geomorfologickým podmínkám je zřejmé, že v tomto prostoru dlouho době převládala akumulace sedimentů, splavovaných z vyšších poloh severně a západně od zkoumané polohy. Díky tomu je v dobře zachytitelném horizontu dochováno původní souvrství ze

starší doby bronzové, představující nejspíše původní povrch sídliště či úroveň jemu blízkou. Z této úrovně byly zahlubovány jednotlivé dobře odlišitelné objekty do půdního typu, hlubší pak i do sprašového podloží.

Díky příhodné situaci bylo možné část souvrství zkoumat plošným snižováním v rámci čtvercové sítě, přičemž byly dokumentovány obvykle běžně nedochované struktury jako mělké sloupové jámy nebo povrchové odpadní vrstvy s početnou keramikou a mazanicí. Neobvyklým nálezem je část liniového výkopu, interpretovaná jako relikv staré úvozové cesty – díky jasně patrné superpozici je její pravěké stáří jisté.

Podobně jako v předchozích sezónách byly zjištěny pouze nálezy únětické kultury, stejného stáří je i část pohřebiště, zachycená na okraji skryté plochy. Hrobové jámy různé orientace byly poměrně hustě koncentrovány, na povrchu skryté plochy dobře čitelné (obr. 10). U většiny z nich byly znatelné druhotné zásahy, které byly následně detailně dokumentovány v půdorysu i profilu, stejně jako stopy rakví.

V areálu pohřebiště bylo celkem prozkoumáno 30 situací interpretovaných jako hroby, zbylé tři, které do zkoumané plochy pouze nepatrně zasahovaly jen svými okraji či rohy, byly pouze geodeticky zaměřeny. V několika případech byly pohřby neporušené (obr. 11), dokumentovány byly výrazné garnitury bronzového šperku; dvojhrob 814/815 obsahoval pohřby dvou dospělých jedinců, standardně uložených vedle sebe.

Místně neobvyklou úpravu hrobové jámy představuje v objektu 601 mocný kamenný zával se zbytky kamenného obložení centrálního kostrového pohřbu juvenilního jedince. Kromě něj byla v konstrukci zjištěna ještě rozptýlená kremace a po jižní straně pohřbu množství lidských kostí, obsahující mimo jiné i čtyři kalvy dospělých jedinců.

Hrob 821 byl obehnán dobře patrným kruhovým žlabem, narušeným dvěma stratigraficky mladšími pohřby. Zcela unikátní je pak situace zjištěná v objektu 595, ve čtvercové jámě o rozměrech 3×3 m a hloubce více než 2 m zde byly uloženy dle předběžného vyhodnocení pozůstatky pěti až šesti dospělých a tří dětí. Skelety byly uloženy částečně anatomicky a rituálně a částečně rozptýleně ve dvou úrovních, přičemž v nejnižší to byly pozůstatky

Obr. 10. Podolí „Příčný“. Výzkum pohřebiště v listopadu 2010.
Abb. 10. Ausgrabungen auf dem Gräberfeld im November 2010.

Obr. 11. Podolí „Příčný“. Hrob únětické kultury s garniturou bronzových šperků.

Abb. 11. Podolí „Příčný“. Grab der Aunjetitzer Kultur mit kompletter Schmuckgarnitur.

dvou až tří dospělých, snad mužů. Následkem tafonomických procesů došlo k zajímavé situaci, kdy horní pohřby patrně proklesly do kyprého zásypu nižších pohřbů tak, že se skelety včetně pohřební výbavy vertikálně podélně sklopily téměř o 90°, přičemž anatomické vazby zůstaly v podstatě zachovány.

Celkově byla odkryta pouze část nekropole, zbývající hroby leží mimo plochy určené k zástavbě.

Jiří Kala, David Parma

Literatura

Parma, D. 2009: Podolí (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 50, 294–295.

Resumé

Podolí (Bez. Brno-venkov). „Příčný“. Aunjetitzer Kultur. Rettungsgrabung.

POPICE (OKR. BŘECLAV)

„Na pískách“, doba bronzová, záchranný výzkum, severní svah kopce, uložení nálezů: **Regionální muzeum v Mikulově, linie mezi body (S-JTSK) Y=598 017.27, X=1 191 462.66, 198–207 m n. m.**

Při záchranném výzkumu na stavbě zpevněné polní cesty byla ve smíšené kulturní vrstvě nalezena i keramika z mladší doby bronzové. Dále viz kapitola latén v tomto čísle.

František Trampota

Resumé

During rescue excavation in Popice „Na pískách“ Late Bronze Age pottery was found. See chpt. La Tène in this volume.

POLEŠOVICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Nivy“. Doba popelnicových polí. Sídliště. Záchranný výzkum.

Podobně jako v minulých letech (Lečbých 2010) byl i v roce 2010 proveden pravidelný záchranný výzkum probíhající v závislosti na postupu těžebních prací v polešovické pískovně. Vzhledem k poměrně rychle postupující těžbě byl výzkum prováděn ve dvou etapách – v dubnu a listopadu. Během sedmi pracovních týdnů bylo prozkoumáno celkem 81 zahloubených objektů (viz kap. Doba železná a Středověk a novověk), většinou běžných kúlových jamek či větších kruhových sídlištních objektů, nebo obvyklých zásobních jam. Převážná většina těchto objektů je keramikou řazena do období popelnicových polí, a to jak mladších středodunajských popelnicových polí s velatickou fází, tak následných lužických popelnicových polí se slezsko-platěnickou fází. Kromě početné kolekce keramiky je z hmotných nekeramických nálezů tohoto období třeba zmínit dvě bronzové brýlovité zápony náležící kultuře velatické.

Marek Lečbých

Literatura

Lečbých, M. 2010: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 51, 375.

Resumé

Another part of an Urnfield period settlement was excavated during the following rescue excavation.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Pravčice 2, „Losky“. ÚK, KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25-31-08, těmito koordináty: 280 mm od západní sekční čary (ZSČ) a 380 mm od jižní sekční čary (JSČ), 300 mm od ZSČ a 373 mm od JSČ, 300 mm od ZSČ a 377 mm od JSČ, 296 mm od ZSČ a 380 mm od JSČ. Na listu 25-31-03 jsou to tyto koordináty: 295 mm od ZSČ a 0 mm od JSČ, 287 mm od ZSČ a 7 mm od JSČ, 283 mm od ZSČ a 9 mm od JSČ, 279 mm od ZSČ a 6 mm od JSČ, 283 mm od ZSČ a 3 mm od JSČ, 288 mm od ZSČ a 0 mm od JSČ. Nadmořská výška lokality je 200,50 až 201,50 m.

Podnětem pro záchranný archeologický výzkum bylo zahájení přípravných prací na stavbě rychlostní silnice R49 v úseku Hulín–Fryšták.

Výzkum v roce 2010 byl pokračováním výkopových prací započatých v dubnu 2009.

Práce probíhaly od dubna do půlky srpna 2010 s měsíční pauzou v období záplav, které postihly rozsáhlé okolí Pravčic.